

Biologisch boeren, zand in de boxen, een nieuw type melkput. Voormalig Deens hoofdinspecteur Erik Hansen is wel in voor bedrijfsinnovatie. Maar wanneer iets niet werkt, heeft hij geen moeite om het roer weer om te gooien. Een rondje over het bedrijf van het NRM-jurylid.

Hoho, stop. Voordat je van de roosters de voergang opgaat, moet je eerst je laarzen schoonmaken.' Melkveehouder Erik Hansen tovert een waterslang met douchekop tevoorschijn, die verstopt zit in de holle standpijp van het voerhek. 'Dat is zo'n praktisch detail van de stal dat ik heb onthouden van mijn tijd als bedrijfsinspecteur.' Erik Hansen (48) is sinds 1996 melkveehouder in het Deense Rødding, in het midden van het Deense schiereiland Jutland. Van 1981 tot 1996 was hij inspecteur voor het Deense stamboek, de laatste acht jaar was hij hoofdinspecteur. Internationaal werd zijn rechtlijnige beoordeling van koeien en sympathieke uitstraling gewaardeerd. Dat resulteerde in een groot aantal internationale optredens als scherpreeker op onder andere het EK in Brussel. Nog altijd kan hij het jureren niet loslaten en zijn laatste grote optreden was op de NRM dit jaar in Nederland. 'Ongelofelijk om te zien hoeveel publiek daar op afkomt. Daar zijn we in Denemarken best jaloers op', vertelt Hansen. Hij hanteert de voorzittershamer van de KI-organisatie Dansire en maakt daardoor van dichtbij de organisatie van de nationale Deense show in Herning mee. 'Het verschil met de NRM is dat onze show veel spannender wordt gejureerd', zo ervaart Hansen. 'We proberen het beste van alle internationale keuringen te kopiëren naar onze nationale show. Vanuit Duitsland hebben we het idee overgenomen dat we de minst goede dieren als eerste opstellen. Daardoor houd je de rubrieksstrijd spannender en ook het jureren wordt er makkelijker door. Vanuit Nederland zou ik graag het systeem van de publieksjury meenemen en introduceren op onze nationale keuring. Daarmee krijg je breed gedragen kampioenes. Dat vind ik het probleem op Noord-Amerikaanse keuringen, daar is het slechts één persoon die alles bepaalt.'

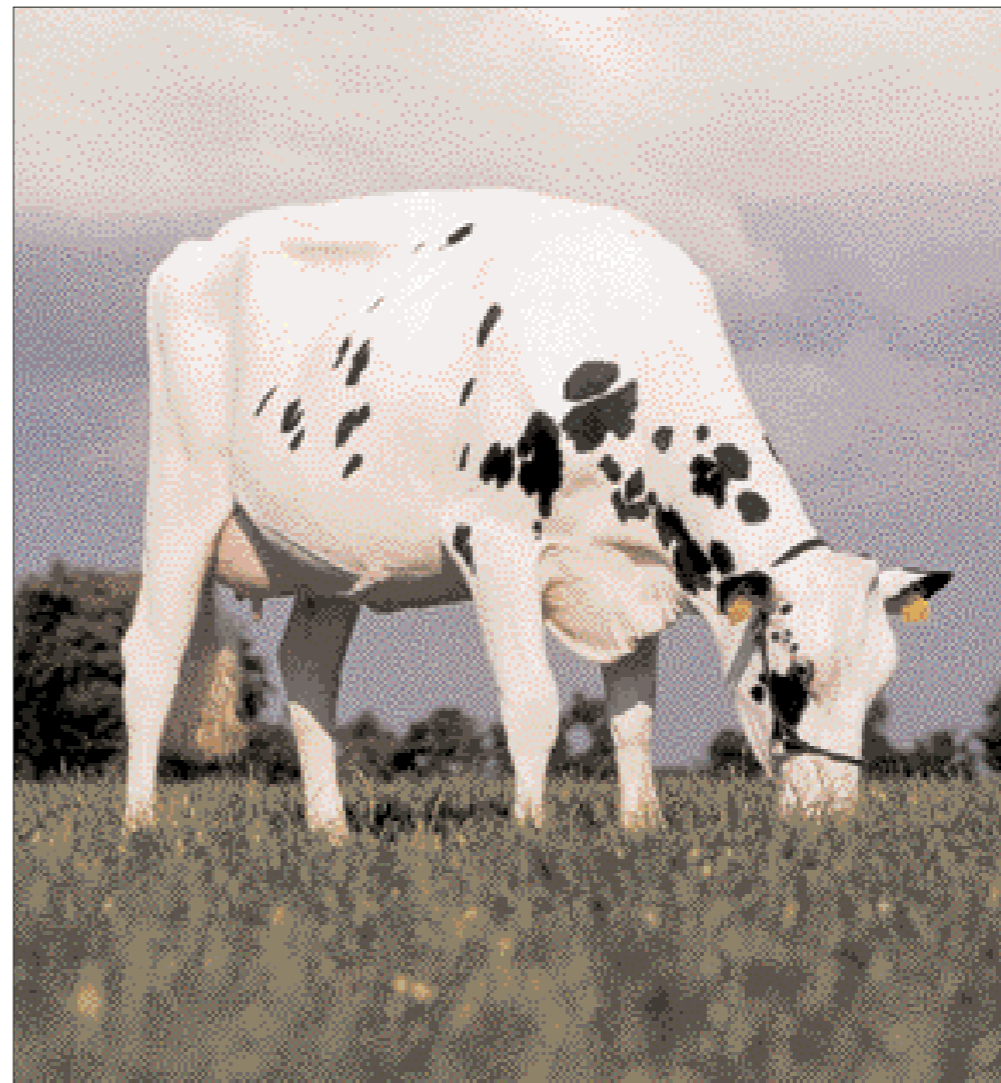
Erik Hansen: 'We zoeken toch allemaal naar de probleemloze, gezonde melkkoe'

pel over aan Trols Kynde, sinds een paar jaar zijn zakelijk partner. 'Toen mijn vader uit de maatschap stapte, heb ik mijn medewerker Trols gevraagd of hij mijn vaders aandeel van het bedrijf wilde overnemen', zegt Hansen over de samenwerkingsvorm. 'Trols is nu eigen baas en krijgt daardoor meer verantwoordelijkheid en kijkt niet op een uur meer of minder. Wanneer ik nu op pad ben, weet ik dat ik het bedrijf in goede handen achterlaat.' De goede verzorging is af te lezen uit de hoge productiecijfers. In 365 dagen lag de productie op 11.628 kg melk met 4,03 % vet en 3,36 % eiwit. In de periode van 1997 tot 2002 was de productie ruim drieduizend kg melk lager omdat Hansen biologisch boerde op zijn 120 hectare grote be-

drijf. 'De reden daarvoor was puur economisch. Bij de start werd ons een goede melkprijs beloofd. Helaas raakte de markt voor biologische melk overvol, waardoor de melkprijs daalde. Na vijf jaar liep ons contract voor het leveren van biologische melk af. Daarna zijn we weer gangbaar gaan boeren.' De magere melkprijs was niet de enige aanleiding voor de teruggang. 'De regels voor biologisch boeren werden steeds verder aangescherpt. Op het laatst mochten we zelfs geen ET meer uitvoeren.' Ook het niet optimaal kunnen voeren van verse koeien was Hansen een doorn in het oog. 'We konden de koeien in het begin van de lactatie niet de energie geven die ze nodig hadden. In het voer dat we zelf verbouwden zat te weinig energie en eiwit, waardoor we veel en duur biologisch krachtvoer moesten aankopen.'

Stalaanpassingen

Hansen bouwde in 1998 een nieuwe stal waarin veel eigen ideeën werden verwerkt. Over het stalconcept was goed nagedacht, maar ondanks dat onderging de stal inmiddels de nodige aanpassingen. 'De zestiggradenstandsmelkput voldeed niet', vertelt Hansen helder. 'We hebben er nu een visgraatstal van gemaakt, al ging dat wel ten koste van een standplaats. Nu

Deens vaarzenkampioene Stonehamdochter Højager Amalia

loopt het koeverkeer en het onderhangen van de melkstellen wel prima.' Ook de boxbedekking werd na drie jaar aangepast. 'We hadden zandboxen met een roostervloer. Die combinatie is voor koe-

comfort perfect, maar arbeidstechnisch een drama. We kregen zoveel zand in de put dat we het er uiteindelijk met een kraan uit moesten halen. Dat was een kostbaar en bewerkelijk project.' Over het

zandbed ligt nu een soort vloerbedekking als toplaag met daarbovenop een laagje zaagsel. De problemen met de mestverwerking zijn nu van baan. 'We hadden gekozen voor zandboxen omdat mastitisbacteriën in een zandbed geen kans hebben', legt Hansen uit. 'In Denemarken mogen we mastitis niet zelf behandelen en daarom is er veel aandacht om via koe-comfort en fokkerij het aantal mastitisgevallen terug te brengen.'

Met het aansnijden van het onderwerp fokkerij komt Hansen echt op dreef. 'Bij het beoordelen van een koe tel ik de uier voor veertig procent mee. De waardering voor de uier is in de loop van de tijd wel aan verandering onderhevig geweest, maar het zal nooit ouderwets worden om op goede uiers te fokken. Gezonde uiers die goed leegmelken en weinig bindweefsel bevatten worden niet alleen op keuringen gewaardeerd. Dat zijn ook de uiers die commerciële melkers onder hun koeien wensen. Daarom moet de koe die wint op de keuring ook de koe van de commerciële veehouder zijn.'

Hansen schaarft zichzelf ook onder de commerciële veehouders en insemineert daarom negentig procent van de veestapel met stieren die hij selecteerde op basis van de S-index, de Deense totaalindex. De Lukaszon V Elo en Var Etlar en V Eaton (v. Gibbon) en proefstieren maken nu de meeste koeien drachtig. 'Op de overige tien procent gebruiken we buitenlandse stieren', legt Hansen uit. 'Dat doen we een beetje voor de hobby. Die stieren zoeken we vaak op exterieur uit, zodat we met een aantal dieren naar de keuring kunnen.' Dat pakte dit jaar goed uit, met Stonehamdochter Højager Amalia werd het nationaal vaarzenkampioenschap binnengehaald. 'Ze was een uitzondering, want eigenlijk zijn we over de laatste lichte vaarzen met buitenlandse vaders teleurgesteld.' Hansen toont liever dochters van Deense vererfers Laluffe, Kol Nixon en Funkis, waarover hij veel meer content is. 'Een verkeerde stier, en je kunt je koe-familie weer opnieuw opbouwen', zo reageert Hansen wanneer hij te extreme dochters laat zien van Convincer en Igale Masc die hij via ET had benut. 'We kunnen lang over fokdoelen van verschillende landen discussiëren, maar één ding staat voor elke veehouder als een paal boven water. We zoeken allemaal naar de probleemloze, gezonde melkkoe.'

Jaap van der Knaap

NRM-jurylid Erik Hansen: 'Het zal nooit ouderwets worden om op uiers te fokken'

Speuren naar probleemloze koe

